



Közszolgálati Nemzetközi Képzési Központ

EU Pályázati Ismeretek (EU Regionális Politika Hazai Intézményrendszere)

Oktatási segédanyag

Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2013.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Postacím: 1581 Budapest, Pf.: 15.
Cím: 1101 Bp., Hungária krt. 9-11.,
Telefon: +36(1)432-9000
Web: www.uni-nke.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	4
BEVEZETÉS	5
1. ELŐZMÉNYEK AZ EU-BAN – AZ EU PÉNZÜGYI ALAPJAI.....	6
1.1. AGENDA 2000-2006.....	6
UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	6
1.2. EU 2007-2013.....	7
UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	7
2. SZAKPOLITIKAI ELŐZMÉNYEK MAGYARORSZÁGON.....	8
2.1. AZ ELŐCSATLAKOZÁSI ALAPOK (PHARE, ISPA, SAPARD).....	8
PHARE.....	8
ISPA.....	9
SAPARD.....	9
2.2. NEMZETI TÁMOGATÁSI RENDSZEREK.....	10
2004-2006 A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV I. ÉS ANNAK OPERATÍV PROGRAMJAI.....	10
2007-2013: ÚJ MAGYARORSZÁG FEJLESZTÉSI TERV ÉS SZÉCHENYI TERV ÉS ANNAK OP-I.....	11
3. INTÉZMÉNYI ELŐZMÉNYEK MAGYARORSZÁGON – A VÉGREHAJTÁS INTÉZMÉNYÉNEK VÁLTOZÁSA.....	11
3.1. 2004-2006.....	11
3.2. 2007-2013.....	12
4. STRATÉGIA-ALKOTÁSI ÉS PROGRAMOZÁSI TAPASZTALATOK MAGYARORSZÁGON 2004-2013.....	12
4.1. STRATÉGIA-ALKOTÁS, PROGRAMOZÁS.....	12
4.2. AZ UNIÓS INTÉZMÉNYEKSEL VALÓ TÁRGYALÁSOK.....	13
4.3. LEHATÁROLÁSOK.....	13
4.4. TÁRSADALMI VITA.....	14
4.5. EX-ANTE, MID-TERM ÉS EX-POST ÉRTÉKELÉSEK, STRATÉGIAI KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT (SKV).....	14
5. A PÁLYÁZÓI ÉS A KEDVEZMÉNYEZETTI KÖR TAPASZTALATAI.....	14
5.1. EMIR KÉRDÉSE, VÁLTOZÁSA, FEJLŐDÉSE – PAPÍR VS. ELEKTRONIKUS.....	15
5.2. JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET ÉS PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK VÁLTOZÁSAI.....	15
5.3. ÖNERŐ-PROBLÉMÁK.....	15
5.4. A FENNTARTÁSI IDŐSZAK ÉS A PÁLYÁZÓ VÁLLALÁSAI.....	16
6. 2014-2020 – SZAKPOLITIKAI KERETEK.....	16
6.1. AZ EU 2020 STRATÉGIÁJA.....	16
6.2. MEGVÁLTOZOTT UNIÓS JOGI KÖRNYEZET – A LISSZABONI SZERZŐDÉS ÉLETBE LÉPÉSE.....	17
6.3. MULTIANNUAL FINANCIAL FRAMEWORK.....	17
7. 2014-2020-AS UNIÓS PÉNZÜGYI ALAPOK.....	18
UNIÓS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	18
8. A 2014-2020-AS HAZAI TERVEZÉS/PROGRAMOZÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	19
9. OPERATÍV PROGRAMOK 2014-2020 KÖZÖTT MAGYARORSZÁGON.....	20
9.1. GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (GINOP).....	20
9.2. EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (EFOP).....	21
9.3. INTELLIGENS KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM (IKOP).....	21
9.4. KÖRNYEZETI ÉS ÉNERGETIKAI HATÉKONYSÁGI OPERATÍV PROGRAM (KEHOP).....	21
9.5. MAGYAR HALGAZDÁLKODÁSI OPERATÍV PROGRAM (MAHOP).....	21

9.6. TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (TOP)	22
9.7. VERSENYKÉPES KÖZÉP-MAGYARORSZÁG OPERATÍV PROGRAM (VEKOP)	22
9.8. VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM (VP)	22
9.9. KOORDINÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (KOP)	23
10. INTÉZMÉNYRENDSZER MAGYARORSZÁGON 2014-2020 KÖZÖTT	23
10.1. A 2014-2020 KÖZÖTTI FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁT LEBONYOLÍTÓ INTÉZMÉNYRENDSZER BEMUTATÁSA	24
10.2. A KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖRE	25

Rövidítések jegyzéke

AVOP	Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Program
CLLD	Community-led Local Development
DG	Directorate General
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztés Operatív Program
EiB	Európai Bizottság
EMIR	Egységes Monitoring Információs Rendszer
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
EP	Európai Parlament
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GVOP	Gazdasági Versenyképesség Operatív Program
HEFOP	Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Program
IH	Irányító Hatóság
IIER	Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer
IKOP	Intelligens Közlekedésfejlesztés Operatív Program
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
KA	Kohéziós Alap
KAP	Közös Agrárpolitika (Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája)
KEHOP	Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
KIOP	Környezetvédelem és Infrastruktúra Fejlesztés Operatív Program
KOP	Koordinációs Operatív Program
KSZ	Közreműködő Szervezet
KTK	Közösségi Támogatási Keret
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program
MB	Monitoring Bizottság
ME	Miniszterelnökség
MFF	Multiannual Financial Framework
NFM	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NFT	Nemzeti Fejlesztési Terv
NFÜ	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NSRK	Nemzeti Stratégiai Referencia Keret
NTH	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
OP	Operatív Program
PHARE	Pologne, Hongrie Aide a la Reconstruction économique
ROP	Regionális Operatív Program
SA	Strukturális Alapok
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
SKV	Stratégiai Környezeti Vizsgálat
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
ÚMFT	Új Magyarország Fejlesztési Terv
ÚMVP	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program
ÚSZT	Új Széchenyi Terv
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VM	Vidékfejlesztési Minisztérium
VP	Vidékfejlesztési Program

Bevezetés

A tananyag célja, hogy átfogó képet adjon a kurzus hallgatói számára az Európai Unió strukturális alapokból nyújtott támogatásainak tervezéséről és felhasználásáról, azok jogszabályi kereteiről és intézményrendszeréről Magyarországon. Az uniós regionális politika alatt a tananyag a tágabb értelemben vett regionális fejlesztést (NUTS 2 szinten) érti, mely magában foglalja nem csak az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap forrásait, de az Európai Szociális Alapból és a KAP II. pilléréből érkező források felhasználásának bemutatását is.

Fontos megjegyezni, hogy a kurzus az elméleti alapok megismerésén túl azt a célt szolgálja, hogy a hallgatók gyakorlat-orientált képzésben vegyenek részt, aktívan bekapcsolódnak a szemináriumok menetébe és innovatív módon sajátítsák el a kurzus teljesítéséhez szükséges elméleti és gyakorlati tudást.

A tananyag struktúrája leképezi a féléves kurzus menetrendjét. Az elméleti alapok a tananyag 10 fő pontja köré csoportosulnak, melyet 10 foglalkozás keretében szükséges bemutatni a jelen tematikában foglaltak szerint. Az elméleti háttér megismerését követően esettanulmányok feldolgozására kerül sor: a hallgatók vitaindító prezentációit követően interaktív foglalkozás keretében elemzést végeznek egy-egy jó vagy rossz pályázati gyakorlat szakmai tapasztalatainak elsajátítása céljából.

1. Előzmények az EU-ban – az EU pénzügyi alapjai

Annak érdekében, hogy a nemzeti intézményrendszer és jogszabályi háttér megfelelő módon kontextusba helyezhető legyen, szükséges megismerni a vonatkozó uniós szakpolitikai háttérrel. Magyarország uniós csatlakozását követően a Strukturális Alapokból, a Kohéziós Alapból származó és a KAP II. pilléréből elkülönített források lehívására jogosult, valamint a Közösségi Kezdeményezések és Közösségi Programok is pénzügyi forrásul szolgálnak. Az EU Regionális Politikája alapelvei (koncentráció, programozás, partnerség, adicionalitás) mentén hétéves pénzügyi tervezési időszakok határozzák meg a tagállamok által felhasználható források kereteit.

A tananyag részletesen bemutatja a 2000-2006 és 2007-2013 közötti tervezési időszakok uniós pénzügyi alapjainak fő elemeit és uniós szintű jogszabályi háttérét.

1.1. Agenda 2000-2006

Az Agenda 2000 elnevezésű dokumentumot 1999. március 25-én a berlini csúcson fogadták el az Unió állam- és kormányfői. A dokumentum az Unió ezredfordulón meglévő jövőképét vázolta fel, amely olyan új kihívásokra tervezett választ adni, mint a bővítés kérdése, a globalizáció, a versenyképesség javítása, a munkanélküliség magas szintjének mérséklése, a negatív demográfiai perspektíva kezelésének igénye, a külkapcsolati rendszer fokozottabb összehangolása és hatékonyságának növelése. Fenti célok mellett a dokumentum a 2000-tól 2006-ig terjedő időszakra meghatározta a bővítéssel kapcsolatos költségeket és az EU költségvetési alapelveit.

A lisszaboni stratégiát 2000. március 23-24-én fogadták el az állam- és kormányfők lisszaboni ülésükön. A stratégia – melynek fő célja, hogy az EU a világ legversenyképesebb térségévé váljon - regionális politikát érintő vetületei a tananyagban bemutatásra kerülnek, csakúgy, mint a 2001. júniusi Göteborgi Stratégia, mely Lisszabon hosszú távú jövőképe és a fenntarthatóság elvei mentén fogalmazta meg fő céljait.

Uniós jogszabályi háttér

A tananyag keretében azon uniós szintű jogszabályi háttér vizsgálata és bemutatása szükséges, mely szabályozta az adott időszakra vonatkozó, a tagállamok által a tervezés és végrehajtás során alkalmazandó kereteket. Ennek fontossága abban rejlik, hogy ezen jogszabályi keretek határozták meg a tervezés szakmai irányvonalait is. **A tananyag**

keretében többek között ki kell térni legalább az alábbi uniós jogszabályi háttér gyakorlati alkalmazhatóság szempontjait előtérbe helyező vizsgálatára és bemutatására:

Az Európai Parlament és Tanács 1783/1999/EK rendelete (1999. július 12.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról

Az Európai Parlament és Tanács 1784/1999/EK rendelete (1999. július 12.) az Európai Szociális Alapról

A Tanács 1999. június 21-i 1260/1999/EK rendelete a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról

A Tanács 1994. május 16-i 1164/94/EK rendelete a Kohéziós Alap létrehozásáról

A Tanács 1257/1999/EK RENDELETE (1999. május 17.) az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről

1.2. EU 2007-2013

Az Európai Unió következő tervezési időszakát alapvetően befolyásolták a lisszaboni és göteborgi célok megvalósítása érdekében tervezett lépések, intézkedések. A Lisszaboni Stratégia végrehajtásának félidős felülvizsgálata rámutatott, hogy az uniónak nem sikerül 2010-re elérnie a megfogalmazott célokat. Ezért a 2007-2013-as uniós költségvetési időszak fő feladata az lett, hogy új lendületet adjon a megrekedt gazdasági és társadalmi fejlődésnek.

Uniós jogszabályi háttér

A tananyag keretében azon uniós szintű jogszabályi háttér vizsgálata és bemutatása szükséges, mely szabályozta és szabályozza az adott időszakra vonatkozó, a tagállamok által a tervezés és végrehajtás során alkalmazandó kereteket. Többek között ki kell térni legalább az alábbi uniós jogszabályi háttér gyakorlati alkalmazhatóság szempontjait előtérbe helyező vizsgálatára és bemutatására.

A Tanács 1290/2005/EK rendelete (2005. június 21.) a közös agrárpolitika finanszírozásáról (hatályos, módosította a Tanács 320/2006/EK rendelete (2006. február 20.), a Tanács 378/2007/EK rendelete (2007. március 27.), valamint a Tanács 1437/2007/EK rendelete (2007. november 26.))

A Tanács 1698/2005/EK rendelete (2005. szeptember 20.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról (módosította a Tanács 1463/2006/EK rendelete (2006. június 19.)), a Tanács 1944/2006/EK rendelete (2006. december 19.), a Tanács 2012/2006/EK rendelete (2006. december 19.))

Az Európai Parlament és a Tanács 1080/2006/EK rendelete (2006. július 5.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és az 1783/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

Az Európai Parlament és a Tanács 1081/2006/EK rendelete (2006. július 5.) az Európai Szociális Alapról és az 1784/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Tanács 1083/2006/EK rendelete (2006. július 11.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (hatályos, módosította a Tanács 1989/2006/EK rendelete (2006. december 21.))

A Tanács 1084/2006/EK rendelete (2006. július 11.) a Kohéziós Alap létrehozásáról és az 1164/94/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Bizottság 1320/2006/EK rendelete (2006. szeptember 5.) az 1698/2005/EK tanácsi rendeletben előírt vidékfejlesztési támogatásra történő átmenet szabályainak megállapításáról

2. Szakpolitikai előzmények Magyarországon

2.1. *Az Előcsatlakozási alapok (PHARE, ISPA, SAPARD)*

A tananyag bemutatja a három előcsatlakozási alap jelentőségét és elért eredményeit Magyarországon. A PHARE a strukturális, az ISPA a kohéziós, a SAPARD pedig a mezőgazdasági alapok előfutára volt.

PHARE

A PHARE (Pologne, Hongrie Aide a la Reconstruction économique) program 1989-ben indult útjára, majd céljait tekintve többször is komoly változásokon esett át. Eredeti célkitűzése a politikai demokrácia megszilárdítása és a piaci átalakulás segítése volt, szakemberek képzésén és új intézmények felépítésén keresztül. Az évek során egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a pénzügyi és beruházási támogatások, majd a program végső céljává a teljes jogú EU tagság eléréséhez szükséges feltételek kialakításának segítése vált, különös tekintettel a kapcsolódó támogató befektetésre, illetve a "twinning" programokra, amelyek lehetővé tették, hogy a magyar szakemberek európai uniós kollegáikkal együtt dolgozva növeljék intézményeink hatékonyságát.

A tananyag bemutatja a Phare-programok fő típusait, melyek az alábbiak voltak: intézményfejlesztési programok, beruházási programok, a gazdasági és szociális kohézió erősítését célzó programok, nemzetközi programok.

Az Európai Unió állam és kormányfői az 1997-ben, a luxemburgi csúcstalálkozójukon mutatták be az „Agenda 2000” nevű dokumentumot, amelyben szerepelt a PHARE

segélyprogram mellett a tagjelölt országoknak újabb segélyek folyósítására vonatkozó tervezet. Ezt követően a 1999. tavaszán, a berlini csúcsertekezleten hagyták jóvá az úgynevezett előcsatlakozási segélyprogramokat.

ISPA

Az ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) egyike volt az EU fent említett két új előcsatlakozási alapjának. Az ISPA két fő célja mentén kívánta támogatni, valamint felkészíteni az EU Strukturális Alapjaiból és Kohéziós Alapjából felhasználható források fogadására a belépésre váró kelet-közép-európai államokat: (1) környezetvédelmi és (2) közlekedési infrastruktúrafejlesztés támogatás, mely két fő cél tulajdonképpen megegyezett a tagok esetében alkalmazandó Kohéziós Alap céljaival. Így a sikeres ISPA-pályázatok hozzájárultak ahhoz, hogy a résztvevők a majdani kohéziós pénzekhez is eredményesen jussanak hozzá.

A tananyag bemutatja, hogy az ISPA források segítségével milyen hazai projektek valósultak meg. A tananyag kitér annak bemutatására, hogy az ISPA tapasztalatai hogyan épültek be a közlekedési és környezetvédelmi operatív programok tervezésébe és végrehajtásába. A tananyag keretében sor kerül az Európai Bizottság által kidolgozott ISPA kézikönyv bemutatására is.

SAPARD

A SAPARD Program – a másik előcsatlakozási alap – a belépésre váró államok esetében szintén a csatlakozást előkészítő intézkedéseket tartalmazott a közösségi támogatások fogadására, azonban a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén. A felkészülési időszakban a tagságra váró államok számára évi 520 millió eurós keret állt rendelkezésre a SAPARD program pénzügyi keretéből.

Magyarország „SAPARD terve”, melyet az EU 2000 őszén fogadott el, a 2000-20006 közötti időszak hivatalos mezőgazdasági és vidékfejlesztési terve lett. A programból finanszírozott projektek megvalósítására a pályázóknak 2000 és 2004 között volt lehetőségük pályázatot benyújtani.

A tananyag bemutatja a SAPARD pályázati konstrukcióit, a program végrehajtásának tapasztalatait, az agrárium és a vidéki térségek fejlesztése terén elért eredményeket. A

tananyag kitér arra is, hogy a SAPARD tapasztalatai hogyan épültek be a 2004-2006 közötti agrár-vidékfejlesztési programok kidolgozásába.

2.2. Nemzeti Támogatási Rendszerek

A tananyag bemutatja a 2000-ben elindított első Széchenyi Terv nemzeti forrásból finanszírozott pályázati konstrukcióit, azok helyét a hazai fejlesztéspolitikában, kapcsolódását az uniós előcsatlakozási alapokhoz, valamint a végrehajtás tapasztalatait.

2004-2006 A Nemzeti Fejlesztési Terv I. és annak Operatív Programjai

Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv hosszú távú céljaként fogalmazta meg az életminőség javítását. A cél elérését azzal kívánta biztosítani, hogy az EU átlagától elmaradó jövedelmi különbségek mérséklését megvalósítja.

A fenti átfogó cél elérésének érdekében az NFT I. négy specifikus célt tartalmaz:

- a gazdasági versenyképesség javítását, amely a termelő szektorok versenyképesebbé tételét célozta;
- a humán erőforrás jobb kihasználását, a növekvő foglalkoztatáson és az emberi erőforrások fejlesztésén keresztül;
- jobb minőségű környezetet, fejlett infrastruktúrát;
- kiegyensúlyozottabb regionális fejlődést, melyet a régiók potenciális természeti, gazdasági és humán kapacitásainak felhasználásával kívántak elérni.

A fenti célok elérését öt Operatív Program (továbbiakban: OP) szolgálta:

- Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP),
- Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP), Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT)
- Humánerőforrás Fejlesztés Operatív Program (HEFOP),
- Környezetvédelem és Infrastruktúra Fejlesztés Operatív Program (KIOP),
- Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP).

A tananyag bemutatja az öt Operatív Program főbb prioritásait, intézkedéseit, előrehaladását, elért eredményeit. A tananyag kitér az öt Operatív Program tervezésének, az Európai Bizottsággal folytatott egyeztetések tapasztalataira, az öt OP előcsatlakozási alapokhoz való kapcsolódására is. A tananyag bemutatja az Operatív Programok közötti kapcsolódásokat és lehatárolásokat is. Végezetül a tananyag

bemutatja az öt OP pozitív és negatív tapasztalatait a programok ex-post értékelései alapján.

2007-2013: Új Magyarország Fejlesztési Terv és Széchenyi Terv és annak OP-i

A 2007-2013-as időszak uniós támogatásainak felhasználását meghatározó két legfontosabb dokumentum az **Új Magyarország Fejlesztési Terv** és az **Új Magyarország Vidékfejlesztési Program**. Előbbi a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásainak, míg utóbbi az agrár- és vidékfejlesztési támogatások felhasználásának biztosít kereteket.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv megfelel az Európai Unió kohéziós és strukturális alapjai lehívásához szükséges Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (rövidítve a továbbiakban: NSRK) formai és tartalmi követelményeinek. Ez a dokumentum – kiegészülve a szintén az EU követelményei szerint kidolgozásra kerülő operatív programokkal – a 2007-2013 közötti időszak 2. Nemzeti Fejlesztési Tervének tekinthető.

A tananyag bemutatja az ÚMFT Operatív Programjait, az OP-k célrendszerét, intézkedéseit. Kitér az OP-k eddigi eredményeire, főként a mid-term értékelések bemutatása alapján. A tananyag teret szentel a programozás tapasztalatainak bemutatására is. A tananyag bemutatja az ÚMFT OP-k és az ÚMVP közötti kapcsolódásokat és lehatárolásokat. Végül a tananyag bemutatja az ÚMFT OP-k kétéves akcióterveinek rendszerét is.

3. Intézményi előzmények Magyarországon – a végrehajtás intézményének változása

3.1. 2004-2006

Annak érdekében, hogy az Unióval folytatott csatlakozási tárgyalásokat lezárhassa, Magyarország vállalta, hogy 2004. január 1-jére rendelkezik a Strukturális Alapokból és a Kohéziós Alapból érkező források felhasználásához szükséges intézményrendszerrel. 2004-ben az ország öt OP végrehajtását kezdte meg, hogy a fenti források lehívását megvalósíthassa.

Az intézményrendszer, mely a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásainak felhasználását lebonyolította, végső formáját 2002 júniusában nyerte el. Ekkor jelölték ki azokat az intézményeket is, ahol a Nemzeti Fejlesztési Tervet - (illetve az abból származtatott

Közösségi Támogatási Keretet), a kapcsolódó Operatív Programokat, illetve a Kohéziós Alap projektjeit - végrehajtó Irányító Hatóságok működtek.

A tananyag bemutatja a végrehajtásért felelős intézményrendszerre vonatkozó uniós és hazai jogszabályi környezetet, a végrehajtásért felelős intézmények feladatait, hatáskörét, ennek kapcsolódását az előcsatlakozási alapok intézményrendszeréhez. A tananyag kitér a pályázati rendszer eljárásrendjének bemutatására is. Az NFT I. ex-post értékelése alapján a tananyag bemutatja a végrehajtás terén beazonosított jó és rossz gyakorlatokat is.

3.2. 2007-2013

Az új támogatási programokhoz megújult intézményrendszer került kialakításra. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség már nem csak a programozás, de az egyes Operatív Programok Irányító Hatóságai szintjén is felügyeli az Operatív Programok végrehajtását.

Ahogy a programozás tekintetében, úgy az intézményrendszerben is elkülönül az EMVA-források felhasználása, itt a Vidékfejlesztési Minisztérium a felelős az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program végrehajtásáért.

A tananyag bemutatja a végrehajtásért felelős intézmények - az Irányító Hatóságok, a Közreműködő Szervezetek, a Monitoring Bizottság, az Ellenőrzési Hatóság, az Igazoló Hatóság, Kifizető Ügynökség(ek) - feladatait, hatáskörét, belső eljárásrendjét, az erre vonatkozó uniós és hazai jogszabályi környezetet. A tananyag bemutatja a pályázati rendszerre vonatkozó eljárásrendet, és a pályázatkezelés elektronikus rendszerét (EMIR) is. A tananyag bemutatja az egyes programok értékelésének keretében az intézményrendszer hatékonyságának javítására tett javaslatokat, ezek megvalósulását. A tananyag bemutatja az ÚMFT és ÚMVP végrehajtása közötti főbb intézményi és eljárásrendbeli különbségeket is.

4. Stratégia-alkotási és programozási tapasztalatok Magyarországon 2004-2013

4.1. Stratégia-alkotás, programozás

A tagállami fejlesztési stratégiák és programok kidolgozása az uniós szinten elfogadott többéves stratégiákhoz, illetve az azok finanszírozási háttérét biztosító többéves pénzügyi

keretekhez igazodik. Az Európai Unió egyes tagállamainak fejlesztési stratégiáit a vonatkozó európai uniós célkitűzésekkel összhangban kell kidolgozni. Egy adott időszak programozására való felkészülés már jóval az időszak kezdete előtt megkezdődik. A megelőző programok közbenső értékelése, az elért eredmények, illetve a végrehajtási tapasztalatok már megfogalmazznak olyan ajánlásokat, melyeket a vonatkozó időszak uniós szakpolitikai kereteinek kialakítása során figyelembe kell venni.

A tananyag bemutatja a hazai és uniós fejlesztési stratégiák kapcsolódását, az ágazati és területi programok illeszkedését, szinergiáit. A tananyag bemutatja a programozás egyes fő tartalmi részeinek kulcskérdéseit, az alábbi részeket megkülönböztetve: helyzetértékelés elkészítése, a fő fejlesztési prioritások kidolgozása, az intézkedések kidolgozása, a forrásallokáció megállapítása, a társadalmi vita (eredményeinek) bemutatása, az egyes prioritásokhoz, intézkedésekhez rendelt monitoring-mutatók meghatározása, a program végrehajtásáért felelős intézményrendszer bemutatása.

4.2. Az uniós intézményekkel való tárgyalások

A programozás folyamata során a programozásért felelős hazai kormányzati szervek (minisztériumok, Nemzeti Fejlesztési Ügynökség) az Európai Bizottság illetékes főigazgatóságainak - az ún. Directorate General, DG - munkatársaival egyeztetnek. Az Európai Bizottság főigazgatóságai közül Magyarország többek között a következő főigazgatóságokkal állt tárgyalásban a programok kidolgozása és végrehajtása során: Mezőgazdaság és Vidékfejlesztés (AGRI), Környezetvédelem (ENV), Energiaügy (ENER), Regionális politika (REGIO), Versenypolitika (COMP), stb.

A tananyag bemutatja a stratégia-alkotás és a programozás során az Európai Bizottsággal folytatott megbeszélések fő kérdéseit, így a nemzeti programok illeszkedését az összeurópai stratégiákhoz, a lehatárolások kérdését, a végrehajtást szolgáló intézményrendszer kérdését, az állami támogatásokról szóló uniós jogszabályoknak való megfelelés kérdését, stb.

4.3. Lehatárolások

A lehatárolás az egyes fejlesztési programok - Operatív Programok - közötti határvonal meghúzását jelenti: mi az, amit az egyik program támogat, és mi az, amit (már) egy másik. A lehatárolások elveinek meghatározásakor több lehetőség is rendelkezésére áll a program

készítőinek, ezek alapján a lehatárolás lehet földrajzi területalapú, tematikus, méretnagysághoz kötött, stb. A lehatárolás célja, hogy mind a programok, mind a pályázati felhívások – projektek - szintjén biztosítva legyen a kettős finanszírozás lehetőségének kizárása.

A tananyag bemutatja az uniós társfinanszírozású programok - és az ezek alapján később elkészítendő pályázati felhívások - kidolgozása és végrehajtása során alkalmazott lehatárolásokat, azok módszertani háttérét, háttérszámításait.

4.4. Társadalmi vita

A társadalmi szereplők bevonása az uniós fejlesztési programok kidolgozásának és végrehajtásának a partnerség jegyében nemcsak kötelező eleme, de ennek segítségével a civil szereplők véleménye, javaslatai becsatornázódnak a programozás és végrehajtás folyamatába.

A tananyag a társadalmi vita két fő fázisát, típusát mutatja be: társadalmi vita a stratégia-alkotás és a programozás időszakában, valamint a pályázati rendszer működtetésének folyamatában megvalósuló társadalmi vita, egyeztetés. Az első esetben a hangsúly főképp a programok prioritásain, forrásallokációján, az intézkedések ütemezésén van, míg az utóbbi esetben a konkrét pályázati felhívások, a forrásátcsoportosítások kerülnek a társadalmi egyeztetés középpontjába.

4.5. Ex-ante, mid-term és ex-post értékelések, Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV)

Valamennyi uniós társfinanszírozású fejlesztési program kidolgozásának kötelező eleme a programhoz kapcsolódó értékelések elvégzése.

A tananyag bemutatja az előzetes, a közbenső és az utólagos értékelések, valamint a SVK elvégzésére vonatkozó európai uniós és hazai jogszabályi háttérrel és módszertant.

5. A pályázói és a kedvezményezett kör tapasztalatai

Hazánk uniós csatlakozását követő időszak fejlesztési forrásainak felhasználása számos változáson esett át az elmúlt közel 10 évben. Az egyes fejlesztési időszakok tapasztalatai beépültek a következő tervezési folyamatba, illetve az egyes fejlesztési időszakokon belül is jelentős változások történtek mind intézményrendszeri, mind pedig végrehajtási szempontból. Ezek a változások sok szempontból fejlődésnek tekinthetők, építenek a pályázók

tapasztalataira és észrevételeire is, melynek köszönhetően nem csupán a konkrét pályázati felhívások változnak, de a végrehajtás intézményrendszere és belső mechanizmusai is.

A tananyag bemutatja a források felhasználásának kedvezményezett – pályázói - oldalról történő megközelítését azon főbb és kritikus pontok alapján, melyek a legtöbb változást és módosítást idézték, idézik elő. A tananyag egy uniós társfinanszírozású projekt életciklusának öt állomását vizsgálja: (1) pályázati felhívás elkészítése; (2) pályázatkészítés; (3) pályázatértékelés; (4) a támogatott projektjavaslat megvalósítása; (5) projekt-fenntartás.

5.1. EMIR kérdése, változása, fejlődése – papír vs. elektronikus

A pályázatok kezelése mind intézményi, mind pedig pályázatírói szempontból összetett feladat. A lebonyolítás előrehaladása során gyűjtött tapasztalatok hozzájárulnak a pályázatok kezelésének javításához, azok egységes módszertan alapján történő kezeléséhez.

A tananyag bemutatja az Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR) működését, változásait és ezáltal fejlődését, mely mind a pályázatok elkészítésének, mind pedig azok értékelésének és kezelésének egységes keretet ad.

A tananyag kitér az EMVA források felhasználásának lebonyolítására is, mivel mind a pályázati felhívások kiírása (miniszteri rendelet formájában), mind a benyújtás és pályázatkezelés módja (más informatikai rendszer alkalmazásával – IIER) eltér az egyéb alapokból finanszírozott pályázatok kezelésétől.

5.2. Jogszabályi környezet és pályázati felhívások változásai

Annak érdekében, hogy transzparens és közérthető, mindenki által hozzáférhető pályázati rendszer kerüljön kialakításra mind a jogszabályi környezet, mind a pályázati felhívások tekintetében szükséges a folyamatos változás. Ez biztosítja a fenti célok elérését, ugyanakkor keretbe foglalja a források felhasználásának hazai követelményrendszerét, a kedvezményezettek, valamint a végrehajtás intézményei felé támasztott kötelezettségeket.

A tananyag bemutatja a változások okait és főbb hozadékát, valamint kitér a pályázók által tapasztalt hiányosságokra, további igényekre.

5.3. Önerő-problémák

A legtöbb pályázati konstrukció igényli a pályázó hozzájárulását, vagyis önerő rendelkezésre állását a projekt támogatásának feltételeként. Ez azt jelenti, hogy csak azon pályázók – legyen

szó akár vállalati, civil vagy önkormányzati, állami szereplőkről – képesek támogatáshoz jutni, melyek rendelkeznek megfelelő finánciális háttérrel.

A tananyag bemutatja az önerő-problémák okait és az ezek megoldására született kezelési módokat, illetve javaslatokat.

5.4. *A fenntartási időszak és a pályázó vállalásai*

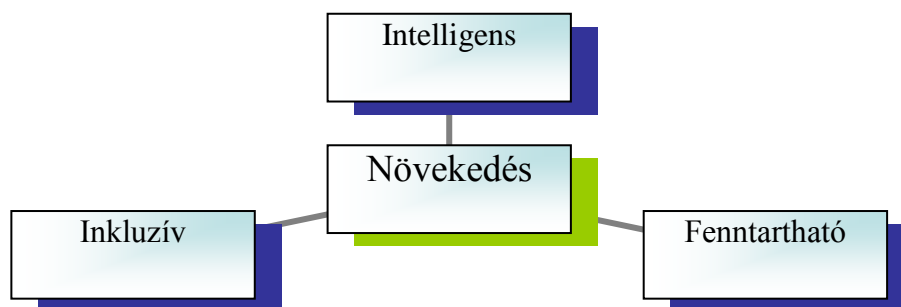
Minden pályázati konstrukció esetében szükséges a pályázat befejezését követően fenntartási időszak keretében fenntartási jelentések (többek között a vállalt indikátorok teljesítése) készítése és a megfelelő szervnek történő benyújtása. A tananyag bemutatja a fenntartási időszak és a pályázók vállalásai teljesítésének gyakorlati tapasztalatait, az ebből eredő problémákat és felvetéseket, a fenntartási jelentések tartalmát, gyakorlati hasznát.

6. 2014-2020 – szakpolitikai keretek

6.1. *Az EU 2020 stratégiája*

Az Európai Bizottság 2010-ben mutatta be az Európai Unió 2020-ig tartó gazdasági-társadalmi stratégiájára vonatkozó javaslatát, az ún. EU 2020 Stratégiát.

A stratégia három, egymást kölcsönösen erősítő prioritást fogalmaz meg: intelligens - tudáson és innováción alapuló – növekedés, fenntartható – erőforrás-hatékony és környezetbarát – növekedés és inkluzív – a szociális és területi kohéziót kiemelten figyelembe vevő – növekedés.



A tananyag bemutatja az EU 2020 stratégiáját megalapozó szakértői anyagokat és háttérelmzéseket. Emellett bemutatja az EU2020 stratégiában megfogalmazott számszerűsített célokat, valamint a stratégiában megfogalmazott prioritásokhoz kapcsolódó ún. kiemelt kezdeményezéseket.

A megfogalmazott gazdasági célok eredményes megvalósítása érdekében hatékonyabb és határozottabb európai szintű kormányzásra van szükség. A **tananyag ennek részeként bemutatja az ország-jelentések elkészítésének és értékelésének folyamatát. Az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan bemutatásra kerül a Stabilitási és Növekedési Paktum intézménye is. A tananyag kitér az ún. integrált iránymutatások és a politikai ajánlások szerepére egyaránt. Végezetül a tananyag bemutatja az Európai Tanács, a Miniszterek Tanácsa és az Európai Bizottság folyamatban betöltött szerepét, valamint a Magyarország által az EU2020 Stratégia részeként megfogalmazott számszerűsített célokat.**

6.2. *Megváltozott uniós jogi környezet – a Lisszaboni Szerződés életbe lépése*

A 2014-2020-as uniós programozási időszak lesz az első, melynek jogszabályi hátterét döntően már a 2009-ben életbe lépett **Lisszaboni Szerződés** szabályai határozzák meg. A Lisszaboni Szerződés az ún. együttdöntési jogkör kibővítésével hozzájárult az Európai Parlament jogszabályalkotásban betöltött szerepének megerősödéséhez.

A tananyag bemutatja a Lisszaboni Szerződés legfőbb tartalmi elemeit, a Szerződés hatását az egyes uniós szakpolitikák döntéshozatalára. A tananyag emellett kitér a Szerződésben rögzített főbb intézményi változások bemutatására is.

6.3. *Multiannual Financial Framework*

Egyfelől az EU 2020 Stratégiában megfogalmazott célok, másfelől az Európai Unió jelenlegi gazdasági-társadalmi kényszerei határozzák meg az EU 2014-2020 közötti többéves pénzügyi keretét. A következő hétéves uniós költségvetésnek választ kell adnia a pénzügyi válság által előidézett reálgazdasági válság miatt szenvedő Unió fő kihívásaira, a megugró - különösen az ifjúság körében magas - munkanélküliségre, az energiahatékonyságra, az élelmezésbiztonságra, stb.

A tananyag bemutatja az Európai Bizottság költségvetési javaslatát, az Európai Tanács 2013 februárjában elfogadott álláspontját, az Európai Parlament állásfoglalásait, a három fő uniós intézmény között zajló tárgyalások tapasztalatait, valamint a 2013. júniusi intézményközi politikai megállapodás fő tartalmi elemeit.

7. 2014-2020-as uniós pénzügyi alapok

Az Európai Unió következő hétéves költségvetési, programozási időszakának előkészületeit a korábbiakhoz képest még markánsabban meghatározták az Unió nettó befizető és nettó haszonélvező tagállamainak érdekellentétei. A 2008-ban indult pénzügyi válság az Európai Unióban reálgazdasági és – számos EU tagállamban – társadalmi válsággá szélesedett. Ezek a jelentős és részben új kihívások meghatározzák az EU következő hétéves költségvetésében szereplő pénzügyi alapok prioritásait, a felhasználásukra vonatkozó szabályokat. Az Unió pénzügyi alapjai természetesen az EU 2020 stratégiában foglalt célkitűzések elérését és zászlóshajó kezdeményezések megvalósítását szolgálják, azokkal összhangban kerülnek felhasználásra.

Uniós jogszabályi háttér

A tananyag bemutatja az uniós szintű szabályozási környezetet. Amennyiben az alábbiakban felsorolt bizottsági jogszabály-javaslatok a tananyag kidolgozásának időtartama alatt elfogadásra kerülnek, úgy az elfogadott rendeletek kerülnek bemutatásra a tananyagban. Amennyiben a javaslatok elfogadására nem kerül sor a tananyag kidolgozásának ideje alatt, úgy a jogszabályok kidolgozásának legfrissebb verziója kerül bemutatásra.

Javaslat az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Közös Stratégiai Kerethez tartozó Európai Regionális Fejlesztési Alapra, Európai Szociális Alapra, Kohéziós Alapra, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2011)615 2011/0276 (COD)

Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és „a növekedést és munkahelyteremtést szolgáló beruházás” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2011) 614 végleges 2011/0275 (COD)

Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2011) 612 final 2011/0274 (COD)

Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2011) 607 final 2011/0268 (COD)

A tananyag az alábbiakra tér ki:

Az Európai Bizottság 2011. októberi, a 2014-2020-as időszakra vonatkozó pénzügyi alapok jogszabályi keretéről szóló javaslatának bemutatása, értékelése.

Az Európai Parlament és annak szakbizottságai szerepe a pénzügyi alapok jogszabályi kereteinek megalkotásában. A Lisszaboni Szerződés 2009-es életbelépésével az EP az EU legnagyobb költségvetési tételét kitevő Közös Agrárpolitika terén is együttdöntési jogkört kapott (az ún. rendes jogalkotási eljárás keretében).

A tananyag kitér az Európai Tanács 2013. februári, a többéves pénzügyi keretről szóló döntéseinek bemutatására, értékelésére, különös tekintettel arra, hogy először az EU történetében a költségvetési főösszeg csökkenni fog. A tananyag bemutatja és értékeli a 2014-2020-as időszakra vonatkozó magyar pozíciót is.

A tananyag keretében bemutatásra kerülnek a 2013. áprilisában kezdődött, a három fő uniós intézmény közötti ún. háromoldalú egyeztetések – **trilógusok** – fő témái és eredményei is, kitérve a 2013. első félévében soros ír EU elnökség szerepére.

A tananyag bemutatja az uniós pénzügyi alapok tagállami szintű programozásában bekövetkező változásokat is, különösen az újonnan bevezetendő, tagállamokkal kötendő „**Partnerségi Megállapodás**”-ok szerepére. A tananyag kitér az uniós pénzügyi alapok hazai felhasználására vonatkozó programozás állásának, valamint a pénzügyi alapok felhasználása és a Nemzeti Reform Programok kapcsolatának bemutatására is.

A tananyag főképp az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap és az EMVA források felhasználásának 2014-2020-as kereteit ismerteti, de emellett kitér a Közös Agrárpolitika közvetlen kifizetéseinek és piacszervezési intézkedéseinek, a területközi együttműködések támogatására vonatkozó alapoknak, az EU Ifjúsági Garancia Alapjának, a „Segély a legelesettebbeknek” programnak, valamint az „Erasmus mindenkinek” programnak a bemutatására is.

8. A 2014-2020-as hazai tervezés/programozás intézményrendszere

A 2007-2013-as uniós programozási időszak tervezésének és végrehajtásának tapasztalatai alapján kerül sor a 2014-2020-as időszakra vonatkozó hazai Operatív Programok tervezésére. A következő uniós programidőszakra való hazai felkészülés már a 2007-2013 között futó

operatív programok közbenső értékelésével megkezdődött. Az Új Széchenyi Terv elindításával nemcsak a 2007-2013-as futó programok átstrukturálása zajlott le, de az intézményrendszer és a vonatkozó eljárásrendek racionalizálása is, mely előremutat a 2014-et követő időszak felkészülésére is.

A tananyag bemutatja a hazai intézmények és az európai uniós intézmények közötti kapcsolatokat a tervezés folyamatában. A tananyag kitér a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság szerepének bemutatására. A tananyag keretében bemutatásra kerül a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal szerepe a tervezésben és az operatív programok kidolgozásában. A tananyag kitér a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség megváltozott, illetve a szaktárcák megnövekedett szerepére. Ennek keretében a tananyag bemutatja a Miniszterelnökség kiemelt szerepét. A szaktárcák közül a Vidékfejlesztési Minisztérium szerepe külön is bemutatásra kerül a Közös Agrárpolitika keretében rendelkezésre álló források felhasználására vonatkozó sajátos szabályok miatt.

A tananyag kitér a Regionális Fejlesztési Ügynökségek tervezési folyamatban betöltött szerepének bemutatására. Emellett bemutatja a megyei (NUTS 3), valamint a járási/kistérségi szintű intézményrendszer szerepét. Továbbá, a tananyag bemutatja a következő programidőszak operatív programjainak társadalmi vitáját lebonyolító, az abban részt vevő intézményeket, különös tekintettel az ágazati kamarák – pl. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara - szerepére.

9. Operatív Programok 2014-2020 között Magyarországon

A nemzeti stratégiai keretrendszert, valamint az egyes operatív programokat az Európai Bizottság hagyja jóvá. Az operatív programok bemutatják az ország és/vagy régiók prioritásait. Az operatív programokat a tagállamok és régiók hajtják végre. Ez több ezer projekt kiválasztását, nyomon követését és értékelését jelenti.

2014-2020 között az alábbi Operatív Programok várhatók Magyarországon, melyek prioritástengelyeit és azok értelmezését mutatja be a tananyag:

9.1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

- KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése (termelő ágazatok fejlesztése)
- Tudás gazdaság fejlesztése

- Infokommunikációs fejlesztések
- Innovatív és kreatív szolgáltatások, kiemelt vonzerők, termékek és hálózatok fejlesztése
- Kiemelt növekedési zónák és speciális területek célzott gazdaságfejlesztési programjai (a megyei szintnél magasabb területi célokkal)
- Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése
- Technikai segítségnyújtás

9.2. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

- Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
- Befogadó társadalom
- Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
- Gyarapodó tudástőke
- Jó állam

9.3. Intelligens Közlekedésfejlesztés Operatív Program (IKOP)

- Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítás
- Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása
- A regionális közúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése
- A regionális vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság javítása

9.4. Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (KEHOP)

- Klímaváltozásra történő felkészülés (ár- és belvíz, komplex vízgazdálkodás)
- Víziközmű-szolgáltatás fejlesztése (szennyvíz-, ivóvíz)
- Vízvédellel, hulladékgazdálkodással, levegőminőséggel és zajvédelemmel kapcsolatos fejlesztések, öko-innováció
- Természetvédelmi és élővilág-védelmi fejlesztések
- Megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energiahatékonysági fejlesztések (épületenergetika)
- Környezetügyi K+F+I, szemléletformálás

9.5. Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)

- A fenntartható és erőforrás-hatékony halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is

- Az innovatív, versenyképes és tudásalapú halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is
- A közös halászati politika végrehajtásának előmozdítása
- A foglalkoztatás és a területi kohézió növelése

9.6. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)

- Térségi kiemelt gazdaság-fejlesztési infrastruktúra és üzleti környezet fejlesztése
- Térségi gazdasági célú foglalkoztatás-ösztönzés és a munkaerő mobilitás támogatása
- Integrált város-térségi fejlesztések
- Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- Térségi és városi közösségi közlekedés fejlesztése
- Helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra és intézményfejlesztés
- Községi szinten irányított város-térségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)
- Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés

9.7. Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

- KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése, kreatív és alternatív gazdaságfejlesztés
- Intelligens és tudásalapú növekedés
- Integrált települési infrastruktúra-fejlesztés
- Pest megyei térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok Pest megyei városokra és térségeikre (CLLD)
- A közösségi szolgáltatások infrastrukturális hátterének energia-hatékony fejlesztése, megújítása
- Társadalmi befogadást szolgáló programok
- Tudásgazdaságot és foglalkoztathatóságot szolgáló programok

9.8. Vidékfejlesztési Program (VP)

- A tudásátadás és az Innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben

- A versenyképesség fokozása az agrárgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása
- Az élelmiszerlánc és a nem élelmiszer jellegű termékek láncá tekintetében e láncok szervezésének és a kockázatkezelésnek az előmozdítása a mezőgazdaság terén
- A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
- Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban
- A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

9.9. Koordinációs Operatív Program (KOP)

- A támogatások felhasználásáért felelős központi és horizontális intézmények működtetése és fejlesztése
- A támogatások minőségi felhasználásához szükséges eszközrendszer

A tananyag bemutatja az Európai Unió által meghatározott 11 tematikus célkitűzést, amelyre a 2014-2020-as időszakban a fejlesztéspolitika épül, valamint a nemzeti és a közösségi célkitűzések kapcsolatát, az Operatív Programok struktúráját, az OP-khoz rendelt indikatív forrásallokációt. A tananyagban szükséges kitérni az Operatív Programok tervezésének menetére, főbb lépéseire, az ezeket szabályozó hazai jogszabályi háttér (kormány határozatok) bemutatására, különös tekintettel az 1600/2012 (XII.17.) Korm. határozatra a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és az intézményrendszerének kialakításával összefüggő feladatokra vonatkozóan. A tananyag bemutatja továbbá a korábbi időszakhoz képest tapasztalható eltéréseket, fő változásokat mind a tervezés, mind a végrehajtás vonatkozásában.

10. Intézményrendszer Magyarországon 2014-2020 között

A 2014-2020-as költségvetési periódus intézményrendszere számos újdonságot hordoz magában a korábbi időszakokhoz képest. Az e mögött álló koncepció lényege, hogy a kormány álláspontja szerint az uniós fejlesztési források felhasználását egy központi

koordináció mellett működő decentralizált intézményrendszer biztosítsa, melynek alappillérei a hatékony központi koordináció és az emellett érvénysülő, az ágazati szakpolitikákért felelős tárcáknak szánt tervező és irányító szerep.

A tananyag bemutatja az időszak során elérhető források felhasználását biztosító új intézményrendszer kereteit és működését, valamint azt, hogy a 2007-2013-as fejlesztési időszak kifizető programjainak zárását és a kifizetések teljes körű abszorpcióját miként biztosítják az újonnan felállított intézményi keretek.

A tananyag bemutatja továbbá az egyéb források, így a Közösségi Kezdeményezések és Közösségi Programok új költségvetési időszakra vonatkozó intézményi kereteinek hazai aspektusait és mechanizmusait.

10.1. A 2014-2020 közötti források felhasználását lebonyolító intézményrendszer bemutatása

Annak érdekében, hogy az Operatív Programok lebonyolításáért felelős Irányító Hatóságok az adott szakpolitikáért felelős minisztérium alá kerüljenek a 2007-2013-as időszakban működő Nemzeti Fejlesztési Ügynökség irányítása alól, a kormány meghatározta a 2014-2020 közötti EU-s források felhasználását biztosító OP-k szerkezetét. Ennek értelmében meghatározásra kerültek az OP-k szakmai tartalmáért felelős tárcák, valamint az IH-k elhelyezése is. Így az új fejlesztési időszak végrehajtásának intézményrendszere a következőképpen alakul:

Operatív Program (indikatív megnevezés)	Szakmai tartalomért felelős tárca	IH elhelyezése
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP	NGM	NGM
Versenyképes Közép-Magyarország OP	NGM	NGM
Terület- és Településfejlesztési OP	NGM	NGM
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP	NFM	NFM
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP	NFM, VM	NFM
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP	EMMI	EMMI
Koordinációs OP	ME	ME
„Vidékfejlesztés, halászat” OP	VM	VM

Forrás: A Kormány 1600/2012 (XII.17.) határozata

A tananyag bemutatja a 2014-2020 fejlesztési időszak OP-inak végrehajtásáért felelős IH-k működési kereteit és a központi koordináció szerepét az intézményrendszerben.

10.2. A Közreműködő Szervezetek köre

A Közreműködő Szervezetek (KSZ) az uniós forrásokat biztosító alapok kezelése során eljáró szervezetek, a Strukturális Alapok esetében az IH-k által átruházott hatáskörben.

A tananyag bemutatja a 2014-2020 közötti fejlesztési időszakban működő KSZ-ek feladat- és hatáskörét, működését és szerepét az uniós fejlesztési források felhasználásának rendszerében.